

Iben Maria Zeuthens prædiken ved "Åben Prædikestol"-gudstjeneste

Taler

Iben Maria Zeuthen
Journalist

Dato

5. marts 2025

Sted

Sct. Thomas Kirke, Frederiksberg

Omstændigheder

Sct. Thomas Kirke afholder hvert forår og efterår en række gudstjenester, der kaldes *Åben Prædikestol*. Det er korte aftengudstjenester med udvalgte gæsteprædikanter, hvor prædiken er i centrum omgivet af salmer og sange.

- 1 Jeg er journalist, og har i en del år beskæftiget mig med tro – i starten meget tøvende fordi jeg ikke havde noget sprog for troen.

- 5 Det har jeg for så vidt stadig ikke, men det er gået op for mig, at sproget når det kommer til tro, kan være en omvej og ikke en genvej.

- 10 Jeg gik fra at forsøge at have samtaler om Gud, med det grundlæggende spørgsmål "hvad er Gud" til at forsøge at have samtaler under Gud. Samtaler, hvor sårbarheder står blafrende åbne, og samtaler hvor vi tillader os at være mennesker side om side, i overført betydning så nøgne som vi er skabt.

Meget mere interessant er det for mig, når samtalen uventet finder sit nærvær og sin omsorg, end når de konkrete ord handler om Gud.

- 15 Som jeg for eksempel oplevede det da jeg så præsten arbejde med alvorligt psykisk syge patienter på psyk, eller på da jeg besøgte en fængselspræst i Herstedvester fængsel.

- 20 I fængslet jeg besøgte, som var et mandefængsel, var der indsatte der sad på ubestemt tid. Det kan jeg forestille mig er endnu værre end at få en lang straf. Det, ikke at vide hvornår den slutter.

- 25 Da Gudstjenesten denne septembermorgen gik i gang, stod jeg på bagerste række i en fuldkommen fyldt lille kirke, inde midt i fængselsgården. Og som på tælling rejste alle mændene sig op, brede om skuldrene og råbte-sang salmen "tak

Gud for denne lyse morgen” som fortsætter ”tak Gud for denne lyse dag”. Det ramte mig enormt dybt, for hvad er tro her? Det er troen på lyset, troen på at noget godt, kommer. Og den tro kan være meget, meget stærk.

30

På psykiatrisk afdeling nævnte præsten nærmest ikke Gud med et ord. Men hun praktiserede Gud, hvis man kan sige det sådan.

35

Hun sagde til mig, at mange af dem der kommer til hende, kommer med et mørke man ikke kan tænke eller handle sig ud af. Og at hendes arbejde består i at gå med derind, og nogle gange sidde der i årevis. Forestil jer jobannoncen: menneske søges til at gå med ind i et mørke og være der i årevis. Hvor er det smukt at vi lever i et land, hvor den slags er lønnet af staten. Hvad er tro her? Det er troen på, at det nytter, at være menneske med et menneske. At det er det bedste vi kan give, selv når nogen lider under noget meget svært og uløseligt. Troen på næstekærlighed og nærvær.

40

Når jeg tidligere i mit liv er blevet spurgt hvad jeg tror på, har jeg sagt, at jeg tror på mennesker.

45

Både dem der er omkring os, og på de døde. Også dem der er døde for lang tid siden. Den ordløse metafysiske følelse af, at der var mennesker før os og vil være mennesker efter os, en lang kæde af erfaring og omsorg og kærlighed, der til sidst må give slip, og dø. At være en del af den kæde, giver mig en følelse af opløftethed og tillid, af åndelighed, forbundethed og tro. Troen på, at vi kommer fra noget, og at noget venter os.

50

Noget stort og fælles, noget forenende og omsorgsfuldt. Er det Gud? Det tror jeg.

55

Da jeg var 18, havde jeg flyttet gentagne gange i mit liv. Mit barndomshjem var på mange måder en meget omskiftelig størrelse.

60

Kun et eneste sted, havde jeg kommet hele min opvækst, og det var hos min farmor. Min farmor var meget troende og ligesom hendes hus var et tilbagevendende sted i mit liv, var biblens fortællinger og ikke mindst salmerne hun lærte mig, et åndeligt sted at vende hjem til.

I august døde min farmor.

70 Det var en langsom og målrettet død og hun var meget gammel. Vi var med hende de sidste uger og alle vidste hvad der skulle ske. Det var en af mit livs største oplevelser.

Et nært menneskes død kan opleves på mange forskellige måder og med heldigvis begrænset erfaring med døden, kan jeg foreløbig inddele i hvert fald to 75 meget forskellige typer død, set fra den pårørendes perspektiv. Den traumatiserende, og den helende.

Med den helende mener jeg selvfølgelig ikke, at jeg ønskede min farmors død, eller at jeg ikke var i sorg og især savn.

80

Men da jeg var 27 år mistede jeg en veninde til kræft.

I mange år efterfølgende, rodede hendes død rundt i min tillid til livet. Min tro på at der trods alt er et styrende og retfærdigt princip, der holder en vis orden 85 her i tilværelsen, var væk. Astrids død var et spøgelse, der holdt mig vågen om natten: jeg mærkede knuder overalt, jeg blev bange for cykelturen til arbejdet, jeg turde ikke sove alene, jeg rammesatte min tilværelse ud fra frygt fremfor af lyst.

90 Døden var det, som ødelagde livet. Døden var det katastrofale og hvis den kan indtræde så fælt, så kan alt ske hvert øjeblik det skal være, og jeg lod den indsigt skygge for rigtig meget godt og lyst i de år.

95 Min farmor døde cirka ti år efter. Og hvor døden med Astrid var ødelæggelsen af liv, var min farmors død en afrunding og en indhegning af liv. Døden var det, som satte min farmor op på hylden i glas og ramme, badet i det mest gyldne lys du kan forestille dig.

100 Min farmor var troende. Men hun var det uden at bryste sig af det. Hun synes det var en privatsag og hun var også meget skeptisk. Hendes tro var hverken blind eller tillidsfuld. Hun havde et alvorligt forhold til Gud, og var ikke på nogen måde tryk i tanken om at skulle dø.

105 Sådan var hendes søster ikke. Hun troede fuldt og fast på paradisetts have.

Der er et norsk sagn der bliver ved at spøge i min familie om en mand og en kone der var skræddere, og kommer op og skændes om, hvorvidt det hedder at klippe eller skære et stykke stof. Til sidst bliver manden så rasende, at han smider
110 konen i elven.

Det sidste han ser til hende, er hendes hånd der hæver sig over vandskorpen og med fingrene klipper ud i luften. Når min farmor drillede sin søster med den stålsatte paradisopfattelse, gav søsteren saketegnet ud i luften. Hvor må det
115 være dejligt at have den overbevisning. Men den har de færreste af os.

Min farmors død forstærkede min forståelse af min egen tro. Fordi det, der kommer efter livet, det der ligger udenfor livet, kan være mildt og badet i augusts gyldne lune luft. Vi kan følges længere derind i døden end jeg troede. Jeg
120 lænede mig ind i døden med hende. Og det var ikke farligt.

Og når jeg går forbi min farmors hus, tror jeg ikke på at hun ikke er der. Den der følelse af ”ahhh tror du nu også på et efterliv” er helt modsat, jeg har det sådan ”ahhhhh tror jeg nu også at hun er væk”? Nej. Jeg er helt sikker på at hun er der.
125 Jeg oplever ikke et eneste sekund at hun ikke er der. Ikke som et spøgelse, ikke som en ånd, men simpelthen som min farmor. Der er bygget en bro mellem mig og det der står udover mig, det der kommer efter mig, det der var før mig. En bro som jeg anede, før min venindes død, men som smuldrede efter. Og i mange år gik jeg og skjulte mig som et dyr bag en busk i tilværelsen for ikke at blive
130 opdaget af døden.

Så hvad tror jeg på? Jeg tror ikke på bekymringsløshed. Jeg tror ikke på at nåden altid finder vej. Jeg tror ikke nødvendigvis at det ender godt i klassisk forstand. Hverken de krige vi lige nu ser udspille sig, klimaforandringerne eller vores liv
135 hver især.

Men jeg oplever i glimt noget lyst, og en navnløs tryghed. I mødet med klodens fortid og fremtid, i følelsen af, at verden går sin gang både med og uden os. Noget er stærkere end os. Og nedenunder det hele, er der en strøm af lys. Det er
140 sådan jeg kan beskrive det. Og så er jeg jo radioperson. Jeg går meget op i lyde. Lyden af en gaffel der punkterer en fiskefrikadelle. Lyden af en vandmelon der flækkes. Lyden af et barn der sover. Og fantomlyden af kloden der drejer.

145 Jeg kan høre kloden dreje mens jeg står her. Det er en meget underlig følelse.
Lyden af kloden der drejer, noget der går videre udenfor vores kontrol og efter
vores død.

Og troen på at der med det, kommer noget godt.

150

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

155

Tags

Lægprædikant, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/iben-maria-zeuthens-praediken-ved-aaben-praedikestol-gudstjeneste>

160

165

170

175

180